

2^η Αίσθηση του Εαυτού: Ο πυρηνικός εαυτός

- Τον 2^ο μήνα της ζωής του, το βρέφος φαίνεται να εμπλέκεται σε διαπροσωπικές σχέσεις με έναν οργανωμένο τρόπο, που δίνει την αίσθηση ότι έχει μια ενοποιημένη αίσθηση του εαυτού του ως ενός ξεχωριστού και συνεκτικού σώματος, με έλεγχο των πράξεών του, της συναισθηματικότητάς του, μια αίσθηση συνέχειας, και μια αίσθηση συνέχειας των άλλων ανθρώπων ως ξεχωριστών και διακριτών δραστών. Οι άλλοι άνθρωποι αρχίζουν, επίσης, να συμπεριφέρονται προς τα βρέφη να είναι ολοκληρωμένα πρόσωπα.
- Η αίσθηση του πυρηνικού εαυτού προκύπτει από την ενοποίηση 4 εμπειριών του εαυτού ή αλλιώς σταθερών (invariants) του εαυτού:
 1. Αυτενέργεια: αίσθηση κυριότητας των πράξεών του και μη κατοχής των πράξεων των άλλων, δηλαδή της βούλησης, του ελέγχου πάνω στην πράξη που εκτελεί το ίδιο και της πρόβλεψης των συνεπειών της πράξης
 2. Σωματική συνοχή: η αίσθηση ότι είναι ένα μη-διασπασμένο, σωματικό όλο με όρια και ένα κέντρο ενοποιημένης δράσης
 3. Συναισθηματικότητα: η βίωση οργανωμένων σε πρότυπα εσωτερικών ποιοτήτων αισθημάτων (συναισθήματα) σε συνδυασμό με άλλες εμπειρίες του εαυτού
 4. Ιστορικότητα: η αίσθηση της διάρκειας, της συνέχειας με το παρελθόν του.

Η σταθερά της αυτενέργειας

- Η αυτενέργεια, η αίσθηση ότι είσαι κύριος των πράξεών σου, μπορεί να σπάσει σε 3 επιπλέον εμπειρικές σταθερές:
 1. Την αίσθηση της βούλησης που προηγείται της κινητικής πράξης
 2. Την ιδιοδεκτική ανατροφοδότηση που λαμβάνει χώρα ή μη κατά την πράξη
 3. Την προβλεψιμότητα των συνεπειών που ακολουθούν την πράξη
- ❖ Η σταθερά της βούλησης αποτελεί την πιο θεμελιώδη σταθερά της αίσθησης του πυρηνικού εαυτού.
- Όλες οι κινήσεις των ραβδωτών μυών , που είναι οργανωμένες σε ένα ανώτερο επίπεδο από αυτό των αντανακλαστικών, προηγούνται από την επεξεργασία ενός κινητικού σχεδίου, το οποίο έπειτα εκτελείται από την μυϊκή ομάδα. Αν και δεν έχουμε επίγνωση του κινητικού σχεδίου, αυτό μας προσφέρει την αίσθηση της βούλησης (ότι δηλ. οι πράξεις μας, μας ανήκουν).
- Π.χ. Έχει τεκμηριωθεί πειραματικά ότι αν ζητήσεις από τα υποκείμενα να γράψουν την υπογραφή τους σε ένα μικρό κομμάτι χαρτί και μετά σε μια μεγάλη επιφάνεια ενός μαυροπίνακα, οι δύο υπογραφές θα είναι αξιοσημείωτα όμοιες αφού προσαρμοστούν πρώτα ως προς το μέγεθος. Ωστόσο, για την εκτέλεση των δύο πράξεων ενεργοποιούνται τελείως διαφορετικές ομάδες μυών. Όταν υπογράφει κανείς στο κομμάτι χαρτί, ο ώμος και ο αγκώνας παραμένουν σταθεροί και η πράξη εκτελείται μόνο από τα δάχτυλα και τον καρπό. Όταν η πράξη εκτελείται στον μαυροπίνακα, τα δάχτυλα και ο καρπός παραμένουν σταθεροί και η κίνηση λαμβάνει χώρα στον ώμο και τον αγκώνα. Άρα το κινητικό πρόγραμμα για την υπογραφή δεν εντοπίζεται στους μυς, αλλά στον νου και μπορεί να μεταφερθεί από μία ομάδα μυών σε μια άλλη προκειμένου να εκτελεστεί.

- ❖ Η 2^η σταθερά που προσδιορίζει την αυτενέργεια, είναι η ιδιοδεκτική ανατροφοδότηση, η οποία λαμβάνει χώρα είτε η πράξη ξεκίνησε από τον εαυτό είτε κανείς αποτελεί το αντικείμενο του χειρισμού κάποιου άλλου.
 - [Ιδιοδεκτική αντίληψη: αυτή που προσδιορίζει τον εαυτό, οι αισθήσεις που παίρνουμε από τον εαυτό μας, το σώμα μας και αφορά την παρούσα κάθε φορά κατάσταση, την στάση, την θέση των μελών μας, την κίνησή μας κ.λπ.]
 - Το βρέφος μπορεί να βιώσει 3 είδη εμπειριών από το συνδυασμό της βούλησης και της ιδεοδεκτικής ανατροφοδότησης: α) όταν το βρέφος φέρνει εκούσια τον αντίχειρα στο στόμα του, βιώνει ταυτόχρονα την βούλησή του και την ιδεοδεκτικότητά του, β) όταν η μητέρα φέρνει την πιπίλα στο στόμα του βρέφους, αυτό δεν βιώνει βούληση ή ιδεοδεκτικότητα προερχόμενες από το ίδιο, γ) όταν η μητέρα κρατά τους καρπούς των χεριών του βρέφους και παίζει παλαμάκια, όταν ακόμα το βρέφος δεν έχει μάθει το παιχνίδι αυτό, το τελευταίο βιώνει όχι βούληση αλλά ιδεοδεκτική ανατροφοδότηση.
 - Έτσι, το βρέφος είναι σε θέση να αναγνωρίζει τις σταθερές εκείνες που προσδιορίζουν έναν πυρηνικό εαυτό, έναν πυρηνικό άλλο και ποικίλους συνδυασμούς αυτών των σταθερών που προσδιορίζουν τον εαυτό-με-κάποιον-άλλο.

- ❖ Η 3^η σταθερά που προσδιορίζει την αυτενέργεια, είναι η προβλεψιμότητα των συνεπειών των πράξεων.
 - Οι σκόπιμες πράξεις που κανείς εκτελεί πάνω στο εαυτό του, προσφέρουν την αίσθηση των συνεπειών του, ενός συνεχούς χρονοδιαγράμματος ανατροφοδοτούμενων αποτελεσμάτων.
 - Αντιθέτως, οι σκόπιμες πράξεις του εαυτού πάνω σε έναν άλλο, συνήθως εμπεριέχουν λιγότερο σαφείς να προβλεφτούν συνέπειες, γεγονός που έχει ως συνέπεια ένα πιο ποικίλο χρονοδιάγραμμα ανατροφοδότησης. Μόνο οι πράξεις που προέρχονται από τον εαυτό ανατροφοδοτούνται διαρκώς!

Η σταθερά της σωματικής συνοχής

- 5 χαρακτηριστικά της εμπειρίας συμβάλουν στην εδραίωση της σταθεράς της σωματικής συνοχής:
- ❖ Α. Η συνοχή της εστίας: μια συνεκτική οντότητα θα πρέπει να βρίσκεται σε ένα τόπο κάθε χρονική στιγμή, και οι διάφορες πράξεις της να απορρέουν από μια εστία.
- Π.χ. τα βρέφη ήδη από τη γέννηση όταν ακούνε έναν ήχο από μια συγκεκριμένη κατεύθυνση στρέφουν το κεφάλι τους και κοιτάνε προς αυτή. Από τον 3^ο μήνα, αναμένουν ότι η ήχος μια φωνής θα πρέπει να προέρχεται από την ίδια κατεύθυνση όπου βρίσκεται οπτικά ένα πρόσωπο.
- ❖ Β. Η συνοχή της κίνησης: τα πράγματα ή τα μέρη του σώματος που κινούνται μαζί χρονικά, ανήκουν στην ίδια συνεκτική ενότητα.
- Π.χ. όταν το βρέφος βλέπει τη μητέρα του να κινείται στο χώρο, μπροστά από ένα σταθερό φόντο, η εμπειρία του είναι αυτής μιας μορφής τα μέλη της οποίας κινούνται συνεκτικά.
- ❖ Γ. Η συνοχή της χρονικής δομής: ο χρόνος προσφέρει μια οργανωτική δομή που βοηθά στον προσδιορισμό διαφορετικών οντοτήτων. Οι ποικίλες συμπεριφορές που εκτελούνται ταυτόχρονα από ένα άτομο, μοιράζονται μια κοινή χρονική δομή. Οι Condon & Ogston (1966), ονόμασαν αυτό το φαινόμενο συγχρονικότητα του εαυτού (self-synchrony), που σημαίνει ότι διαφορετικά μέρη του σώματος τείνουν να κινούνται - πρέπει να κινούνται – συγχρονισμένα μαζί σε ένα κλάσμα του δευτερολέπτου. Δηλαδή, το ξεκίνημα, το σταμάτημα και οι μεταβολές στην κατεύθυνση ή στην ταχύτητα μιας μυϊκής ομάδας θα πρέπει να συμβαίνουν συγχρονισμένα με το ξεκίνημα, το σταμάτημα και τις μεταβολές στην κατεύθυνση ή στην ταχύτητα μιας άλλης μυϊκής ομάδας. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δύο ξεχωριστά μέρη του σώματος θα πρέπει να κάνουν την ίδια κίνηση την ίδια στιγμή.

- Οι σωματικές κινήσεις είναι συγχρονισμένες με τη χρονική δομή της ομιλίας. Ο Stern περιγράφει τη χρονική δομή της αυτό-συγχρονισμένης συμπεριφοράς ως αυτή μιας ορχήστρας, όπου το σώμα είναι ο διευθυντής και η φωνή η μουσική.
- Με άλλα λόγια, όλα τα ερεθίσματα (οπτικά, ακουστικά, απτικά, ιδεοδεκτικά) που απορρέουν από τον εαυτό μοιράζονται μια κοινή χρονική δομή, ενώ όλα αυτά που απορρέουν από έναν άλλο μοιράζονται μια διαφορετική χρονική δομή.
- Π.χ. πείραμα των Walker et. Al. (1980) σχετικά με την ικανότητα των 4μηνών βρεφών να είναι επιλεκτικά απρόσεκτα σε ανταγωνιστικά οπτικά γεγονότα μια διαφορετικές χρονικές δομές.
- ❖ Δ. Συνοχή της κοινής έντασης μιας δομής: μια ακόμα σταθερά που προσδιορίζει την συμπεριφορά ενός διακριτού και συγκεκριμένου ατόμου είναι η κοινή ένταση της δομής.
- Στις ξεχωριστές συμπεριφορές που απορρέουν από ένα άτομο, οι μεταβολές στο άνυσμα της έντασης μιας συμπεριφοράς ή τροπικότητας συνήθως ταιριάζουν με τις μεταβολές στο άνυσμα της έντασης σε μια άλλη συμπεριφορά.
- ❖ Ε. Συνοχή της μορφής: η μορφή (ή η διαμόρφωση) του άλλου, αποτελεί ένα εμφανές χαρακτηριστικό που «ανήκει» σε αυτόν και μπορεί να συμβάλει στην αναγνώριση αυτού του προσώπου ως μια συνεκτικής οντότητας με διάρκεια.

Η σταθερά της συναισθηματικότητας του εαυτού

- Για κάθε ιδιαίτερο συναίσθημα που βιώνει το βρέφος, αναγνωρίζει και αναμένει έναν συγκεκριμένο αστερισμό εμπειρικών σταθερών που προέρχονται από τον εαυτό:
 - Α. την ιδεοδεκτική ανατροφοδότηση από την ιδιαίτερη κινητική εκροή στο πρόσωπο, στην αναπνοή και στα φωνητικά όργανα
 - Β. τα εσωτερικά πρότυπα των αισθήσεων διέγερσης και δραστηριοποίησης
 - Γ. τις ιδιάζουσες συγκινησιακές ποιότητες κάθε συναισθήματος.
-
- Από κοινού αυτές οι 3 εμπειρικές σταθερές δημιουργούν μια ανώτερης τάξης σταθερά, έναν αστερισμό σταθερών που ανήκουν στον εαυτό και προσδιορίζουν μια κατηγορία συναισθήματος, που παραμένει σχετικά αμετάβλητη στο χρόνο και σε διαφορετικά πλαίσια.

Η σταθερά της ιστορικότητας του εαυτού (μνήμη)

- Η αίσθηση του πυρηνικού εαυτού θα ήταν εφήμερη αν δεν υπήρχε συνέχεια της εμπειρίας αυτής. Η συνέχεια ή η ιστορικότητα είναι το κρίσιμο συστατικό που διακρίνει μια αλληλόδραση από μια σχέση, με τον εαυτό ή με έναν άλλο. Η βασική βρεφική ικανότητα που είναι απαραίτητη για αυτή τη μορφή συνέχειας είναι η μνήμη.
- Τα βρέφη διαμορφώνουν πολύ γρήγορα κινητικές μνήμες των κινητικών σχεδίων (που αναλύσαμε πιο πριν στην σταθερά της αυτενέργειας). Π.χ. το πώς να βυζαίνεις το δάχτυλο, να πετάς μια μπάλα, να κάνεις ποδήλατο κ.λπ.
- Π.χ. πείραμα των Rovee-Collier & Fagen και των συνεργατών τους (1980, 1981) με το κρεμαστό κινούμενο, σε βρέφη 3 μηνών.
- Τα πειράματα των DeCasper & Spence (1986) και DeCasper et al. (1994) δείχνουν ότι τα βρέφη μπορούν ήδη από τον τελευταίο μήνα της κύησης να απομνημονεύουν ηχητικά πρότυπα και τη φωνή της μητέρας τους.
- Διακρίνουν ήδη από την πρώτη-δεύτερη μέρα μετά τη γέννηση το πρόσωπο της μητέρας τους από αυτό μιας άγνωστης γυναίκας (Field et al., 1984; Bushnell et al., 1989; Walton et al., 1992).
- Η αναγνωριστική μνήμη ενός εξωτερικού γεγονότος, δεν επιβεβαιώνει μόνο την συνέχεια του εξωτερικού κόσμου, αλλά και την συνέχεια των νοητικών σχημάτων που επιτρέπουν την αναγνώριση. Το ότι η αναγνωριστική μνήμη βιώνεται από τα βρέφη ως αυτοεπιβεβαιωτική, όσο και επιβεβαιωτική του εξωτερικού κόσμου, μπορούμε να το συνάγουμε από το «χαμόγελο της αναγνώρισης».
- Η μνήμη έχει έναν συναισθηματικό πυρήνα. Π.χ. τα πειράματα των Nachman (1982) και Nachman & Stern (1983), με 6-7μήνα βρέφη με την κούκλα χειρός.

Πως ενοποιούνται οι σταθερές της αυτενέργειας, της συνοχής, της συναισθηματικότητας και της συνέχειας σε μια οργανωτική υποκειμενική προοπτική?

- Το κλειδί είναι η επεισοδιακή μνήμη, η οποία αναφέρεται στην απομνημόνευση πραγματικών εμπειριών που συμβαίνουν σε πραγματικό χρόνο.
- Βασική μονάδα της μνήμης είναι το επεισόδιο. Αυτό συγκροτείται από μικρότερες υπομονάδες, όπως μνήμες αισθήσεων, αντιλήψεων, πράξεων, σκέψεων, συναισθημάτων και σκοπών, που πριν απομνημονευτούν έχουν λάβει χώρα σε κάποια χρονική, φυσική και αιτιώδη σχέση και έτσι αποτελούν ένα συνεκτικό επεισόδιο εμπειρίας.
- Ένα επεισόδιο αποτελεί μια ολότητα, από την οποία μόνο δευτερογενώς μπορούν να αποσπαστούν τα επιμέρους στοιχεία που το συγκροτούν (π.χ. αισθήσεις, πράξεις, συναισθήματα κ.λπ.).
- Η επανάληψη, με μικρές παραλλαγές, ορισμένων εμπειρικών επεισοδίων, οδηγεί στην διαμόρφωση ενός γενικευμένου επεισοδίου. Ένα γενικευμένο επεισόδιο δεν είναι μια συγκεκριμένη μνήμη (δεν περιγράφει δηλ. τι συνέβη σε ένα συγκεκριμένο γεγονός), περιλαμβάνει πολλαπλές εμπειρίες, αλλά ως μια δομή που είναι παρόμοια με μια αφηρημένη αναπαράσταση. Αποτελεί μια δομή που περιγράφει την πιθανή πορεία ορισμένων γεγονότων, βασισμένη τον μέσο όρο πολλαπλών συγκεκριμένων πραγματικών εμπειριών. Συνεπώς, παράγει προσδοκίες πραξιακές, αισθητικές, συναισθηματικές, οι οποίες μπορεί να επιβεβαιωθούν ή να παραβιαστούν.

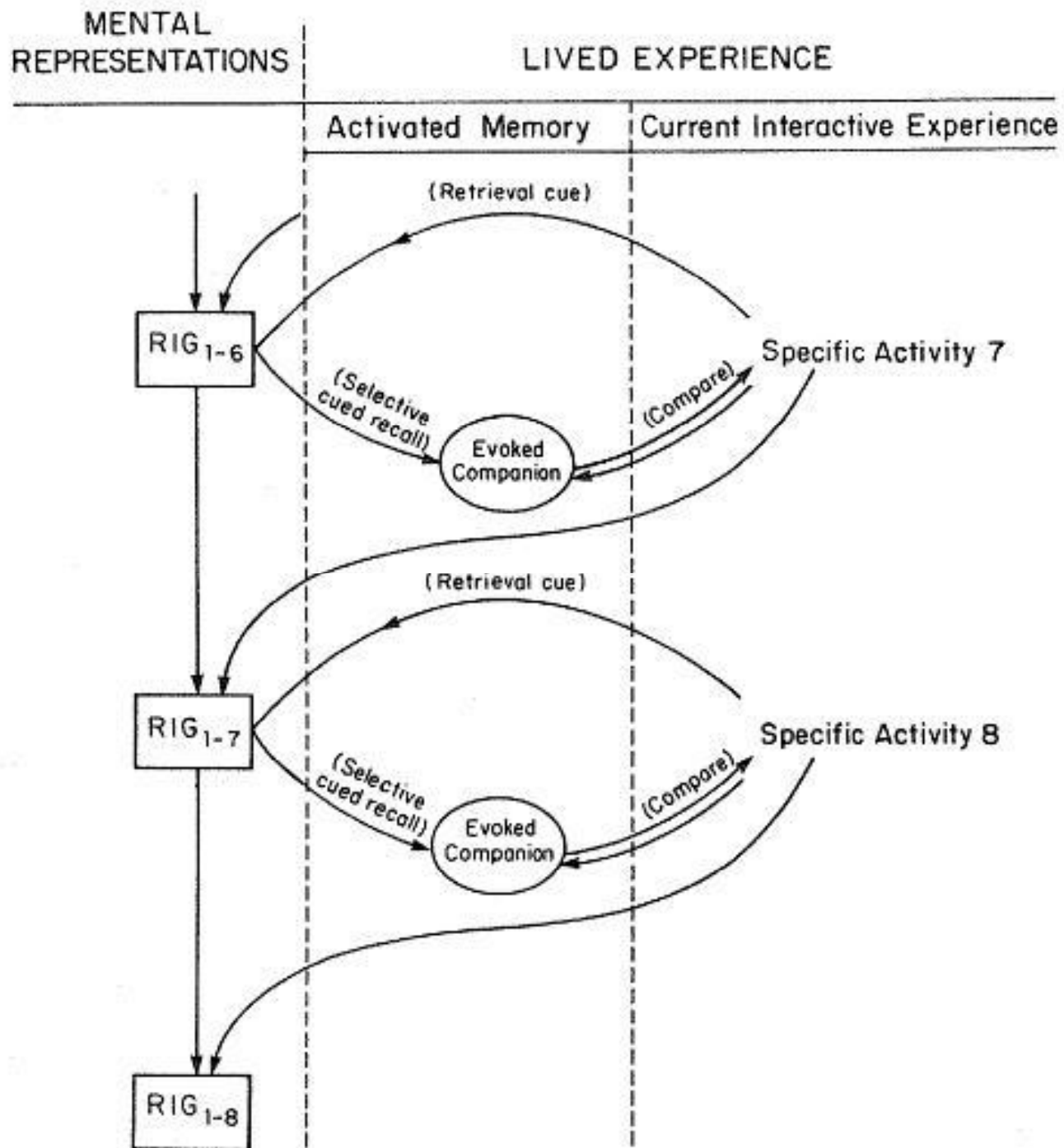
- Οι εμπειρίες των αλληλοδράσεων των βρεφών με άλλα πρόσωπα, απομνημονεύονται με τη μορφή Αναπαραστάσεων Γενικευμένων Αλληλοδράσεων (ΑΓΑ) (Representations of Interactions that have been Generalized – RIGs).
- Οι ΑΓΑ αποτελούν την βασική μονάδα αναπαράστασης του πυρηνικού εαυτού.
- Οι ΑΓΑ προκύπτουν από την αποτύπωση πολλαπλών εμπειριών, ενοποιώντας σε ένα όλο τα πραξιακά, αντιληπτικά και συναισθηματικά χαρακτηριστικά του πυρηνικού εαυτού.
- Ομοίως, οι ΑΓΑ ενσωματώνουν τα πραξιακά, αντιληπτικά και συναισθηματικά χαρακτηριστικά ενός πυρηνικού άλλου.
- Οι ΑΓΑ αποτελούν «νησίδες σταθερότητας».
- Επομένως, η επεισοδιακή μνήμη έχει έναν δυναμικό χαρακτήρα, καθώς επιτρέπει την καταγραφή και επανακαταγραφή, την οργάνωση και αναδιοργάνωση μνημονικών γεγονότων σχετικών με τις σταθερές του εαυτού, με έναν ρευστό και δυναμικό τρόπο. Πολλά διαφορετικά χαρακτηριστικά εμπειριών, σχετίζονται μεταξύ τους με διαφορετικούς τρόπους και οδηγούν στη διαμόρφωση ενός ενοποιημένου δικτύου οργανωμένης εμπειρίας του εαυτού.

- Οι ΑΓΑ παίζουν κεντρικό ρόλο για το υποκειμενικό βίωμα της αλληλόδρασης του εαυτού με έναν άλλο.
- Κάθε ζώσα εμπειρία του εαυτού με έναν άλλο περιλαμβάνει: α) σημαντικές μεταβολές στις συναισθηματικές καταστάσεις του βρέφους που βιώνονται ως ανήκουσες στον εαυτό, παρότι δημιουργούνται αμοιβαία από τον εαυτό με τον άλλο, β) τον άλλο όπως αυτός γίνεται αντιληπτός οπτικά, ακουστικά, απτικά κατά τις στιγμές αυτών των μεταβολών, γ) την ανέπαφη αίσθηση ενός πυρηνικού εαυτού και ενός πυρηνικού άλλου που αποτελούν το φόντο όσων λαμβάνουν χώρα, και δ) μια ποικιλία πλαισιακών και καταστασιακών συμβάντων.
- Ένα τέτοιο βιωμένο επεισόδιο αποτελεί την μονάδα της υποκειμενικής εμπειρίας του εαυτού με έναν άλλο.
- Με την επανάληψή τους, τα επεισόδια της βιωμένης εμπειρίας του εαυτού με έναν άλλο, αποθηκεύονται με την μορφή Αναπαραστάσεων Γενικευμένων Αλληλοδράσεων (ΑΓΑ), δηλαδή, αναπαραστάσεων αλληλοδράσεων με έναν άλλο που έχουν γενικευτεί.
- Είναι σημαντικό να μην ξεχνάμε ότι οι ΑΓΑ είναι **ευέλικτες δομές που αποτελούνται από το μέσο όρο πολλαπλών συγκεκριμένων πραγματικών εμπειριών και διαμορφώνουν ένα πρωτότυπο που τις αναπαριστά**. Μια ΑΓΑ, επομένως, είναι κάτι που ποτέ δεν συνέβη στο παρελθόν ακριβώς με αυτό τον τρόπο, ωστόσο, δεν αναφέρεται σε τίποτα που δεν συνέβη τουλάχιστον μία φορά.

- Οι εμπειρίες του βρέφους με τον τροφό του σταδιακά διαμορφώνουν ΑΓΑ. Αυτές οι μνήμες ανακαλούνται κάθε φορά που ένα χαρακτηριστικό της ΑΓΑ είναι παρόν.
- Όταν ένα βρέφος βιώνει μια συγκεκριμένη αίσθηση, αυτή η αίσθηση προκαλεί την ανάκληση στο νου της συγκεκριμένης ΑΓΑ, μέρος της οποίας αποτελεί αυτή η αίσθηση.
- Τα πραγματικά χαρακτηριστικά μιας κατάστασης μπορεί να αποτελέσουν ανακλητικά σήματα (ή νύξεις), που επανεργοποιούν μια βιωμένη εμπειρία.
- Όταν ενεργοποιείται μια ΑΓΑ, μεταφέρει μέρος της αίσθησης της αρχικής εμπειρίας που είχε βιωθεί, με τη μορφή μια ενεργοποιημένης ανάμνησης.
- Ο Stern υποστηρίζει ότι κάθε ξεχωριστή μορφή αλληλόδρασης με έναν άλλο (που ρυθμίζει την κατάσταση του βρέφους), θα διαμορφώνει τη δική της ΑΓΑ. Όταν μια ΑΓΑ ενεργοποιείται, το βρέφος ανα-βιώνει έναν συγκεκριμένο τρόπο να είναι με έναν άλλο.
- Συνοπτικά, οι ΑΓΑ εμπεριέχουν την συσσωρευμένη ιστορία ενός τύπου αλληλόδρασης με κάποιον άλλο, και προσδοκίες για το παρόν και το μέλλον.

Ο επικληθείς σύντροφος (evoked companion)

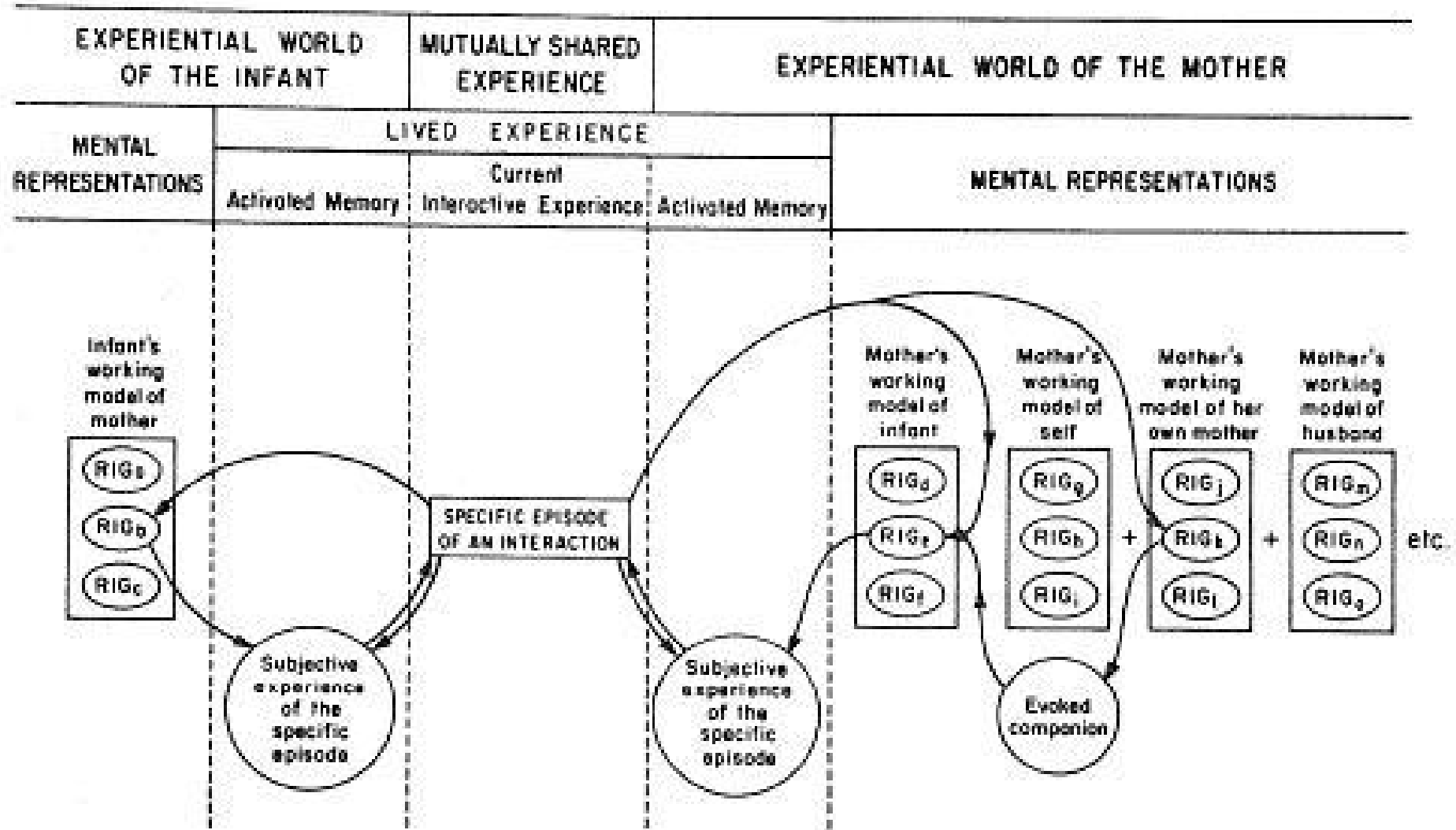
- Οποτεδήποτε ενεργοποιείται μια ΑΓΑ συνύπαρξης με κάποιον άλλο, τότε το βρέφος... συναντά έναν επικληθέντα σύντροφο.
- Ας υποθέσουμε ότι το βρέφος έχει βιώσει 6 περίπου όμοια επεισόδια ενός τύπου αλληλόδρασης με έναν άλλο. Αυτά τα συγκεκριμένα επεισόδια θα γενικευτούν και θα κωδικοποιηθούν ως Αναπαραστάσεις Γενικευμένων Αλληλοδράσεων που έχουν Γενικευτεί (ΑΓΑ₁₋₆).
- Όταν το βρέφος βιώνει ένα παρόμοιο, αλλά όχι πανομοιότυπο, συγκεκριμένο επεισόδιο (#7), κάποια από τα χαρακτηριστικά του δρουν ως ανακλητικές νύξεις ενεργοποιώντας την αντίστοιχη ΑΓΑ₁₋₆ με τη μορφή μιας ενεργοποιημένης μνήμης. Ο Stern ονομάζει αυτή την ενεργοποιημένη μνήμη επικληθέντα σύντροφο.
- Ο επικληθείς σύντροφος αποτελεί μια εμπειρία (παραδειγματικής) συνύπαρξης με έναν άλλο, εντός ή εκτός της συνείδησης του βρέφους. Ο επικληθείς σύντροφος μπορεί να αποτελέσει μέρος μια πραγματικής ζώσας εμπειρίας. Ο Stern (1985) ονομάζει στην σελ.119 τον επικληθέντα σύντροφο «υποκειμενική εμπειρία του παρατηρούμενου γεγονότος»
- Ο επικληθείς σύντροφος επιτρέπει την αξιολόγηση ενός συγκεκριμένου αλληλοδραστικού επεισοδίου που λαμβάνει χώρα στο παρόν. Η παρούσα αλληλοδραστική εμπειρία (#7) συγκρίνεται με την παραδειγματική εμπειρία του επικληθέντα συντρόφου, και επιτρέπει να εξακριβωθεί κατά πόσο το νέο αλληλοδραστικό επεισόδιο (#7) έχει κάποια μοναδικά χαρακτηριστικά ή όχι. Στην περίπτωση που έχει κάποια μοναδικά χαρακτηριστικά, η αντίστοιχη ΑΓΑ θα τροποποιηθεί από ΑΓΑ₁₋₆ σε ΑΓΑ₁₋₇. Επομένως, η ΑΓΑ θα είναι κάπως διαφορετική, όταν το βρέφος βιώσει ένα νέο παρόμοιο αλληλοδραστικό επεισόδιο (#8).
- Όσο μεγαλύτερη είναι η προγενέστερη (συσσωρευμένη) εμπειρία, τόσο λιγότερη επίδραση θα έχει ένα νέο επεισόδιο στην αντίστοιχη ΑΓΑ.

- ❖ Ένας επικληθείς σύντροφος μπορεί να ενεργοποιηθεί κατά τη διάρκεια επεισοδίων όπου το βρέφος είναι μόνο του, αλλά αυτά μοιάζουν με παρελθόντα επεισόδια στα οποία περιλαμβανόταν η παρουσία κάποιου άλλου.
- ❖ Ο Stern (1985) σημειώνει ότι «είναι μια μερικώς κοινωνική απόκριση, αλλά στην συγκεκριμένη στιγμή συμβαίνει σε μια μη-κοινωνική κατάσταση» (σελ.113).
- ❖ Ακόμα, λοιπόν, και ότι το βρέφος είναι στην πραγματικότητα μόνο του, «είναι με» έναν άλλο με τη μορφή μιας ενεργοποιημένης μνήμης ενός πρωτοτύπου κάποιων βιωμένων γεγονότων (ΑΓΑ). Η παρούσα εμπειρία του περιλαμβάνει στο παρόν (συνειδητά ή μη) έναν επικληθέντα σύντροφο. Κεντρικό χαρακτηριστικό αυτής της φανταστικής εμπειρίας είναι η συναισθηματική του ποιότητα.
- ❖ Σύμφωνα με τον Stern (1985) το βρέφος βρίσκεται σχεδόν συνεχώς στην καθημερινή του ζωή συνοδευόμενο από επικληθέντες συντρόφους.

- Η αλλιώς, η ζωή του βρέφους είναι πλήρως κοινωνική, ώστε τα περισσότερα από όσα κάνει, αισθάνεται και αντιλαμβάνεται λαμβάνουν χώρα εντός διαφορετικών ειδών σχέσεις. Ένας επικληθείς σύντροφος ή μια ΑΓΑ αποτελούν την ιστορία συγκεκριμένων ειδών σχέσεων ή αλλιώς, την πρωτοτυπική μνήμη πολλών συγκεκριμένων τρόπων συνύπαρξης με άλλους. Από τη στιγμή που η ικανότητα ανάκλησης, μέσω νύξεων, μνημών αρχίζει να λειτουργεί, η υποκειμενική εμπειρία είναι σε μεγάλο βαθμό κοινωνική, ανεξαρτήτως αν το βρέφος είναι μόνο του ή όχι. Εξαιτίας της μνήμης, ποτέ σχεδόν δεν είμαστε μόνοι. Το βρέφος εμπλέκεται με πραγματικούς άλλους ένα μεγάλο μέρος του χρόνου του, και με επικληθέντες συντρόφους διαρκώς. Η ανάπτυξη απαιτεί έναν συνεχή, συνήθως σιωπηλό, διάλογο μεταξύ των δύο.

Το βρέφος και η μητέρα του

- Εμπειρίες ρύθμισης τους εαυτού μπορούν να λάβουν χώρα και με ένα προσωποποιημένο/εμψυχωμένο αντικείμενο.
- Π.χ. όταν η μητέρα κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού με το βρέφος εισάγει ένα αντικείμενο και το χειρίζεται έτσι ώστε αυτό να εφορμά προς το βρέφος, να του μιλά, να το γαργαλά κ.λπ. Το αντικείμενο, σε αυτή την περίπτωση, ενδύεται με αισθήματα ζωτικότητας χαρακτηριστικά των προσώπων και με αυτό τον τρόπο προκαλεί στο βρέφος αισθήματα που συνήθως προκαλούνται από άλλα πρόσωπα (και όχι αντικείμενα).
- Τα βρέφη μπορούν να ξεχωρίσουν από πολύ μικρή ηλικία (πριν τον 6^ο μήνα) τα έμψυχα από τα άψυχα όντα, δηλαδή μεταξύ προσώπων και αντικειμένων.
- Επομένως, ένα εμψυχωμένο αντικείμενο θα γίνεται αντιληπτό από το βρέφος ως μια σύνθετη οντότητα, ένα αντικείμενο που μπορεί να αναλάβει μερικά από τα χαρακτηριστικά ενός προσώπου. Που διαθέτει μερικά από τα σταθερά χαρακτηριστικά ενός προσώπου και ενός αντικειμένου. Κατά τον Stern (1985) το βρέφος διακρίνει σταθερά την διαφορά μεταξύ ενός αντικειμένου και ενός προσώπου. Ένα προσωποποιημένο αντικείμενο προκύπτει από μια κωνστροκτιβιστική διαδικασία.

- Ο Stern επεξεργάστηκε περαιτέρω την έννοια των ΑΓΑ. Τονίζοντας ότι οικοδομούνται από εμπειρίες αλληλόδρασης και ειδικότερα, από την υποκειμενική εμπειρία της συν-ύπαρξης με ένα άλλο πρόσωπο, τις μετονόμασε σε **σχήματα συν-ύπαρξης (schemas-of-being-with)**, (Stern 1995, σελ.19).
- Αυτού του είδους οι αναπαραστάσεις δεν αποτελούν αναπαραστάσεις ενός αντικειμένου, ενός εξωτερικού αντικειμένου το οποίο εσωτερικεύεται ή ενδοβάλλεται. Αντιθέτως, «διαμορφώνονται από το εσωτερικό, βάσει του τι συμβαίνει στον εαυτό ενώ είναι με άλλους. Από αυτή την άποψη αυτές οι αναπαραστάσεις δεν αποτελούν αντικείμενα ή πρόσωπα (που τώρα βρίσκονται στο εσωτερικό), ή εικόνες, ή λέξεις· αλλά αλληλοδραστικές εμπειρίες με κάποιον άλλο. (Ο αναπαραστατικός κόσμος μοιάζει πιθανόν περισσότερο με ένα μοντάζ κινηματογραφικών κλιπ απ' ό τι με ένα κολάζ φωτογραφιών ή λέξεων)» (Stern 1995, σελ.19).
- Οι αναπαραστάσεις αυτές περιλαμβάνουν πολλά διαφορετικά συστατικά: αντιληπτικές αισθήσεις, συγκινήσεις, πράξεις, σκέψεις, κίνητρα, πλαίσιακά στοιχεία κ.λπ.
- Αυτά τα συστατικά βρίσκονται μεταξύ τους ενοποιημένα και συντονισμένα, ωστόσο κάθε ένα από αυτά αναπαρίσταται ξεχωριστά από όλα τα υπόλοιπα (σχήματα αντιληπτικά, εννοιολογικά, αισθησιοκινητικά, σχήματα αλληλουχίας γεγονότων, χρονικά αισθηματικά σχήματα)
- **Αυτές οι αναπαραστάσεις είναι μη-λεκτικές. Δεν αφορούν τη γνώση, αλλά το πώς γίνεται κάτι ή πως είσαι με κάποιον** (Stern, 1995).

- **Αισθήματα (*feelings*):** η υποκειμενική, αισθηματική άποψη κάθε εμπειρίας (Stern, 1995).
- **Χρονικό αισθηματικό σχήμα (*temporal feeling shape*),** ή απλώς **αισθηματικό σχήμα:** η χρονική καμπύλη ενός αισθήματος που εκδιπλώνεται κατά τη στιγμή που ένα κίνητρο λαμβάνει χώρα (π.χ. το βρέφος θέλει και περιμένει να φάει, προσπαθεί να προσελκύσει την προσοχή της μητέρας του). Το αισθηματικό σχήμα συνδυάζει σε μια μοναδική υποκειμενική εμπειρία μεταβολές στην ενεργοποίηση/διέγερση, στον ηδονική τόνο, στην δύναμη του ενεργοποιημένου κινήτρου, στην ένταση και στην ποιότητα της συγκίνησης, που συμβαίνουν κατά την πορεία μιας ζώσας στιγμής. Τα χρονικά χαρακτηριστικά του (δηλ. οι χρονική καμπύλη αυτών των μεταβολών) αποτελούν την δομική ραχοκοκαλιά της αισθηματικής εμπειρίας. Υποκειμενικά, όλες αυτές οι μεταβολές που συμβαίνουν, βιώνονται και αναπαρίστανται ως ένα **αισθηματικό σχήμα**, όπως μια φράση μιας πολυφωνικής μουσικής (Stern, 1994, 1995).
- **Πρωτο-αφηγηματικός φάκελος (*protonarrative envelope*):** η βασική αναπαραστατική διάταξη που συνενώνει και τα συστατικά κάθε **σχήματος συν-ύπαρξης** σε μία, υποκειμενική, αναδυόμενη, ολιστική εμπειρία. Η επιτέλεση ενός κινήτρου, σε μια χρονική στιγμή, έχει μια αφηγηματικού τύπου δομή. Όλες οι στιγμές συν-ύπαρξης με έναν άλλο, αναπαριστώνται ως πρωτο-αφηγηματικοί φάκελοι (Stern, 1994, 1995).

- Όταν ένα κίνητρο ή μια επιθυμία λαμβάνει χώρα σε μια διαπροσωπική συνθήκη, αυτό/ή δημιουργεί, υποκειμενικά, μια δομή αφηγηματικής μορφής. Καθώς το γεγονός που λαμβάνει χώρα κινείται χρονικά προς το στόχο του, παράγει μια δραματική γραμμή έντασης. Κατά την διάρκεια αυτής της κίνησης προς έναν στόχο, άλλα γεγονότα που ανήκουν στην εμπειρία γίνονται αντιληπτά υπό το φως αυτής της προόδου προς τον τελικό στόχο. Το αποτέλεσμα είναι ο σχηματισμός, μαζί με τα άλλα συστατικά, μιας αφηγηματικής-μορφής δομή, δηλαδή μιας πρωτο-πλοκής (με έναν δράστη, μια πράξη, κάποια μέσα, ένα στόχο και ένα πλαίσιο). Δηλαδή, μια στοχευμένη κίνηση προκαλεί τη βίωση των γεγονότων με όρους δραματικών χρονικών γραμμών και πλοκών. Αυτό παρέχει το χαρακτήρα συνεκτικότητας και ορίων στη στιγμή.
- Επομένως, **ο πρωτο-αφηγηματικός φάκελος είναι τόσο ένας χρονικός φάκελος όσο και ένας φάκελος γεγονότων. Η συγκίνηση, με τη μορφή ενός αισθηματικού σχήματος, διαδραματίζει έναν σημαντικό ρόλο στον συντονισμό και την οργάνωση της μνήμης και της εμπειρίας.**
- Τα **σχήματα συν-ύπαρξης** δημιουργούνται έπειτα από επαναλαμβανόμενες εμπειρίες συγκεκριμένων τρόπων συν-ύπαρξης με κάποιον άλλον. **Το σχήμα συν-ύπαρξης αποτελεί μια έννοια που περιγράφει την υποκειμενική προοπτική του βρέφους καθώς είναι σε μια αλληλεπίδραση, ενώ η ΑΓΑ αποτελεί μια έννοια που περιγράφει την αντικειμενική προοπτική ενός ενήλικα που παρατηρεί την αλληλόδραση απ' έξω (Stern, 1995).**

- Το *σχήμα συν-ύπαρξης* αποτελεί τον τρόπο με τον οποίο μια βιωμένη εμπειρία αναπαρίσταται.
- Το δίκτυο των σχημάτων συν-ύπαρξης αποτελεί το υλικό για τον σχηματισμό φαντασιών, αναμνήσεων, αφηγήσεων και «αναδυόμενων στιγμών». Πως γίνεται αυτό?
- Ο Stern (1995) δανείζεται τον όρο *αναδιαμόρφωση* (refiguration) από τον Ricoeur. Αναδιαμόρφωση είναι η διαδικασία κατά την οποία η προσοχή κινείται μεταξύ των ποικίλων τύπων σχημάτων, εστιάζοντας σε ορισμένα στοιχεία τους, αναδιατάσσοντας και ανασυνδυάζοντας τα.
- Η ακριβής μορφή της φαντασίας και η αιτία για την ανάδυσή της, καθορίζονται από το άμεσο παρόν πλαίσιο.

Ένα μοντέλο των αναπαραστάσεων του βρέφους

